

NÄIN LÄHETÄT TEKSTIT JA KUVAT

YLÄKERTA- ARTIKKELIT

Kaleva, Yläkerta
PL 170,
90401 Oulu tai
artikkelit@kaleva.fi
Puhelin 044-7995 834

Tekstin pituus on 4 700 merkkiä otsikoineen, välilyöntineen ja kirjoittajaesittelyineen. Tekstin voit lähettää joko sähköpostina tai liitetiedostona.

MIELIPIDE- KIRJOITUKSET

Kaleva, Lukijalta,
PL 170, 90401 Oulu
tai mielipide@kaleva.fi
Puhelin 044-7995 755

Tekstin pituus enintään 3 000 merkkiä välilyöntineen. Kirjeissä on oltava kirjoittajan nimi, osoite ja puhelinnumero. Kaleva hyväksyy nimimerkit vain poikkeustapauksissa. Toimituksella on oikeus tarvittaessa käsitellä kirjoituksia.

Mielipiteitä julkaistaan myös verkossa kaleva.fi/mielipiteet. Kaleva.fi:ssä voidaan julkaista myös tekstejä, joita ei julkaista Kalevassa.

Lähetä kuvat ja teksti- viestit numeroon 13222.

KUVAT

Kännykällä: Kirjoita tekstikenttään LUKIJAKUVA, KUVAAJAN NIMI, TILANNEKSTI ja lähetä kuva numeroon 13222. Viestin hinta normaalin MMS-viestin hinta. Toimii Elisan, Soneran, Saunalahden, TeleFinlandin ja DNA:n liittymillä.

Tietokoneelta: Lähetä kuva-lomake löytyy osoitteesta www.kaleva.fi/lukijakuva

Lähetä vain itse ottamiasi kuvia. Muistathan, että kuvassa olevilta tunnistettavilta henkilöiltä on pyydyttävä lupa julkaisemiseen.

TEKSTIVIESTI

Viestin pitää alkaa kirjaimilla MP, sen jälkeen lyödään yksi tyhjä merkki. Teksti ja nimimerkki on erotettava pisteellä. **MALLI:** MP Minusta verotus on liian kovaa. Matti Meikäläinen. Merkkejä saa olla enintään 200. Toimii Elisan, Soneran, Saunalahden, TeleFinlandin ja DNA:n liittymillä. Viestin hinta on 0,70 euroa. Toimitus valitsee julkaistavat viestit.

!13222

Lähetä meille kuvia, tekstiviestejä ja uutisvinkkejä.

Alle 15-vuotiaan tekemän rikoksen uhrin asema heikko

Oikeusministeri Antti Häkkinen on nostanut esille rikosten uhrin aseman kohentamisen (Kaleva 20.10.). Yksi epäselvä alue on alle 15-vuotiaiden tekemien rikosten uhriksi joutuneiden asema. Sen osalta tarvitaan selkeät menettelysäännöt. Alle 15-vuotiaiden tekemiä rikoksia ei käsitellä oikeudessa. Alle 15-vuotias on rikosoikeudellisesti lapsi, jolle ei voida tuomita rangaistusta rikoslain perusteella.

On selvää ja oikein, ettei lapsia tuomita rikosoikeudellisiin seuraamuksiin. Vahingonkorvauslain mukaan alaikäinen on kuitenkin korvausvastuussa aiheuttamastaan rikosvahingosta. Valtiokonttori korvaa myös alle 15-vuotiaiden aiheuttamia rikosvahinkoja.

Työssäni vastaan on tullut useita tilanteita, joissa rikoksesta epäilty on alle 15-vuotias. Alle 15-vuotiaat ovat olleet epäiltynä muun muassa kotibileissä tapahtuneesta raiskauksesta, veitsellä tehdystä kaupparyöstöstä, seksivideoiden kuvaamisesta ja levittämisestä, koulukiusaamisesta sekä erilaisista pahoinpitelyistä. Vaikka tekijät ovat lapsia, teot ovat olleet vakavia.

Pahoinpitelyn seurauksena on voinut murtua luita tai puukolla viiltämisestä on jäänyt arpi. Rikoksen uhriksi joutuminen on saattanut laukaista psyykkisen sairauden, jonka hoito on vaatinut pitkän ajan. Teot ovat sellaisia, että ne muodostavat perusteen fyysisten vammojen ja kärsimyksen korvaamiselle.

Alaikäisen rikosentekijän uhrin kannalta asetelma on vaikeasti ym-

YLÄKERTA

KATRI MÄKINEN
toimisto@katrimakinen.fi

”Rikosasian selvittely voidaan ohjata suoraan sosiaaliviranomaisille, joiden toiminta on sidottu lastensuojelulakiin.”

märrettävä. On tapahtunut teko, joka tekijän ollessa 15-vuotias tai vanhempi, johtaisi normaalisti poliisin esitutkintaan, syyteharkintaan ja rikosoikeudenkäyntiin. Asiassa annettaisiin tuomio, jonka perusteella saataisiin myös vahingonkorvaukset. Mutta kun tekijä on alle 15-vuotias, ei tapahdu välttämättä mitään. Uhriksi joutuneelle ja vahingot kärsineelle tekijän iällä ei ole merkitystä. Asianomistajan oikeusturva on tällaisissa tilanteissa heikko, eivätkä asianomistajan oikeudet toteudu selkeiden menettelysääntöjen puuttuessa.

Esitutkintalain mukaan alle 15-vuotiaan tekemäksi epäillyn rikollisen teon johdosta toimitetaan tarvit-

taessa esitutkinta asianomistajan pyynnöstä hänen vahingonkorvaus-oikeutensa toteuttamiseksi. Toisin sanoen uhrin tulisi osata itse pyytää tutkintaa ja tällöinkin poliisilla on harkintavalta tutkinnan tarpeellisuudesta ja laajuudesta.

Toimintatavat alle 15-vuotiaiden tekemien rikosten selvittelyssä vaihtelevat suuresti. Riittävää esitutkintaa ei välttämättä suoriteta lainkaan tai tutkinta tehdään hyvin suppeana. Toisinaan esitutkinnan suorittamiseen menee kohtuuttoman pitkä aika.

Rikosasian selvittely voidaan ohjata suoraan sosiaaliviranomaisille, joiden toiminta on sidottu lastensuojelulakiin. Varsinkin epäillyn kiistäessä teon, lastensuojeluviranomaisen selvittelykeinot ovat rajalliset ja asetelma saattaa jumiutua sana vastaan sana -tilanteeseen.

Poliisin tulisi suorittaa aina riittävä esitutkinta myös alle 15-vuotiaiden tekemien vakavien rikosten kohdalla. Tapahtumien selvittäminen, kuulustelujen suorittaminen, lääkärintlausuntojen tilaaminen ja riittävän esitutkinta-aineiston kokoaminen on hyvin tärkeää, jotta uhrilla on mahdollisuus saada vahingonkorvauksia.

Valtiokonttori korvaa rikosvahinkolain perusteella myös alle 15-vuotiaiden aiheuttamia rikosvahinkoja. Valtiokonttori korvaa esimerkiksi väkivalta- tai seksuaalirikoksen uhrille korvauksia kärsimyksestä, kivusta, särystä tilapäisestä haitasta ja pysyvästä haitasta.

Korvausmäärät perustuvat rikosvahinkolakiin ja Henkilövahinko-

asiain neuvottelukunnan suosituksiin. Korvaukset voivat olla esimerkiksi raiskaustapauksissa tuhansia euroja.

Valtiokonttorin korvausmenettely ei edellytä sitä, että asiaa olisi käsitelty tuomioistuimessa. Sen sijaan korvausasian käsittely edellyttää riittävää selvitystä tapahtumien kulusta. Ainoa taho, joka selvityksen pystyy tuottamaan, on poliisi.

Valtiokonttori käsittelee vuosittain joitakin kymmeniä lasten tekemiin rikoksiin perustuvia korvaushakemuksia. Todellisuudessa vahingonkorvaukseen oikeutettuja on paljon enemmän.

Poliisin tietoon tuli vuonna 2017 Tilastokeskuksen mukaan 1246 alle 15-vuotiaiden tekemää henkeen ja terveyteen kohdistunutta rikosta. Niistä valtaosa, yli 800, oli pahoinpitelyjä. Tilastokeskuksen mukaan alaikäisten tekemien väkivaltarikosten määrä on lisääntynyt.

Luonnollisesti sosiaaliviranomaisella on keskeinen ja tärkeä rooli alle 15-vuotiaiden rikosentekijöiden ja rikoksen uhrin asioiden hoidossa. Silti se ei korvaa esitutkinnan suorittamisen merkitystä, koska vain riittävä esitutkinta antaa mahdollisuuden hakea vahingoille korvausta.

Usein tämä korvaus on ainoa hyvitys, jonka alaikäisen tekemän rikoksen uhriksi joutunut henkilö voi saada. ☐

Katri Mäkinen on asianajaja ja varatuomari, Suomen asianajajaliiton Oulun osaston mediavastaava.

Lukijan kuva

Kuukkelien lähiruokintaa.

JOUKO HYVÖNEN

